

FSB

Fjellandske Statsbaner

- en anden måde
at lege
med tog på !

Nedre-Plankelv Banen

NPB er en lille jernbane der har minedriften som grundlag. Fra FSB stationen Nesdal løber banen langs Plankelven i en lille snæver dal. Undervejs betjener banen de industrier der fra gammel tid har levet af naturens rigdomme i området. Savværket i Planke er en afdeling af Fjellands største træindustri Skogna Træ A/S. Mineindustrien er sammensluttet i Skua Mineselskab hvis aktiviteter er spredt i hele dalen. Ved industrialiserings start blev industrierne anlagt med adgang til vandkraft. Derfor er selskabets aktiviteter endnu i dag opdelt i jernmine i Skua, smeltehytte i Qvalm og den senere tilkomne jernhammer i Ryk. Ud over disse industrier er der lidt trafik på læssevejen til de lokale brugsforeninger.

Driften

Banen bliver drevet af Skua Mineselskab alene for at forbinde selskabets industrier. Toggangen består af et tog par over hele strækningen og et togpar imellem minen og smeltehytten. Strækningen fra Ryk til Skua betjenes af et særligt lokomotiv på grund af det kraftige fald ned fra minen. Trafikken ledes fra Skua via radio forbindelse til togpersonalet.

Teknikken

For at holde omkostningerne nede og sikre en pålidelig driftsafvikling er bygge og drifts metoderne nøje udvalgt. Alle sporskifter er håndbetjent. En løsning der er billig og har vist sig praktisk til denne form for drift. Til styring af lokomotiverne anvendes Digital Plus fra firmaet Lenz Elektronik. Et særdeles pålideligt og fleksibelt system der på kun et år har gået sin sejrsgang over hele Fjelland. Samtidig er opbygning af kørestrømsforsyningen meget simpel. Også ved det rullende materiel er der valgt pålidelige konstruktioner der virker i det daglige frem for tekniske finesser og rafineret udseende. Det vigtigste er at banen kan leve op til kundernes krav til betjening.

Oxen

Til FSB

Oop

Km 0,0

Planke

Km 3.8

Pst

Qvalm

Qlæ

Qsh

Km 8,3

Ryk

Km 13,9

NPB

Nedre-Plankelv Banen

Skua

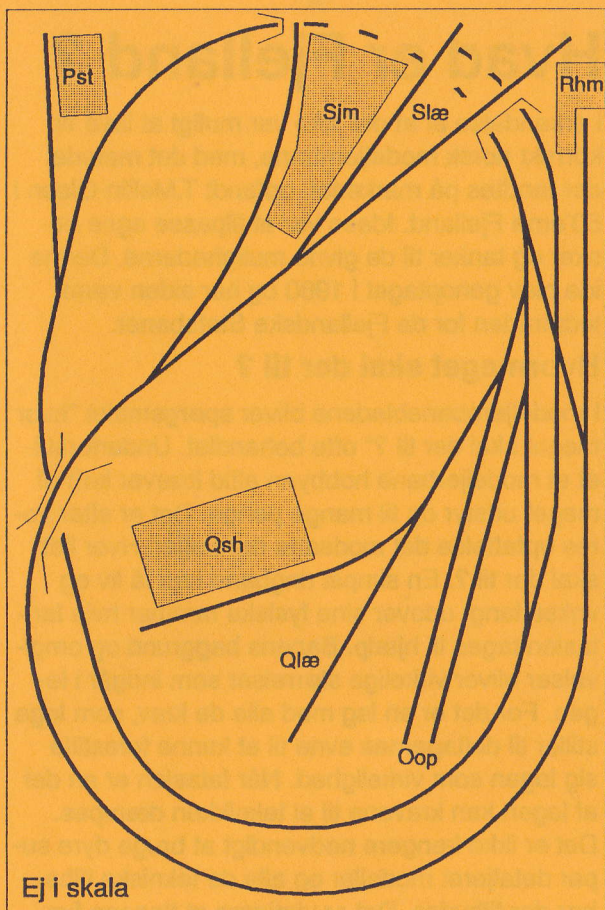
Km 17,4

Slæ

Sjm

Rhm

- Oop
Pst
Qsh
Qlæ
Rhm
Sim
Slæ
- Oxen, Opstilling
Planke, Skogna Træ
Qvalm, Smeltehytte
Qvalm, Læssevej
Ryk, Jernhammeren
Skua, Jernmine
Skua, Læssevej

Stykliste for NPB

Spånplade 120x180 cm

2 Lokomotiver

14 vogne

11 sporskifter

7 m hovedspor

Digital Plus

FSB Fragtsystem

8 Fjellændinge med fantasi !

Hvad er Fjelland ?

I erkendelse af at det ikke var muligt at lave en korrekt norsk modeljernbane, med det materiel der fandtes på markedet, opfandt T.Møllin-Olsen i 50'erne Fjelland. Ideen var at tilpasse egne ønsker og tanker til de givne mulighederne. Denne ide blev genoptaget i 1980 og har siden været ledetråden for de Fjellandske Statsbaner.

Hvormeget skal der til ?

I modeljernbanebladene bliver spørgsmålet "hvor meget skal der til ?" ofte behandlet. Underforstået at modeljernbane hobbyen altid kræver køb af meget udstyr og til mange penge. Det er efter vores opfattelse det modsatte der tæller. Hvor lidt skal der til ?. En simpel ringbane kan få liv og vokse langt udover sine fysiske rammer hvis fantasien tages til hjælp. Banens baggrund og omgivelser bliver virkelige størrelser som indgår i legen. For det er en leg med alle de krav, som lege stiller til deltagernes evne til at kunne forestille sig legen som virkelighed. Når fantasien er en del af legen kan kravene til al teknikken dæmpes. Det er ikke længere nødvendigt at bruge dyre super detaljeret modeller og alle de tekniske tilbehør der tilbydes. Det er vigtigere at tingene fungerer efter hensigten. Se blot på hvordan børn kan lege med brio-tog år efter år. Det er kun muligt fordi toget fungerer efter hensigten og fantasien kompensere for manglen på detaljer.

Alene eller ?

Modeljernbane udøveren bliver tit betragtet, som en ensom ulv der lister ned i kælderen eller op på loftet, når der skal køres med tog. Men hvorfor ikke være flere om at lege med tog, og endog stå ved det i offentlighed. Det Fjellandske princip basere sig på at dyrke hobbyen i fællesskab fordi der skal være flere til en god leg. At være flere om at planlægge, bygge og lege med tog gør også deltagernes horisont større. Vi dyrker hjemmeanlægget fordi det giver ejeren ret til suverent at

bestemme over sit anlæg. De besøgende hjælpere må indordne sig; men oplever så til gengæld flere meget forskellige anlægs ideer. Anlægsejeren kan sammenlignes med en dirigent der skal få orkesteret (anlægget) til at fungerer efter sine egne ideer.

Er det realistisk ?

Skal det absolut være dansk modeljernbane ? Alle forsøg på at træde uden for DSB eller en dansk privatbane bliver betragtet med mistro. Modeljernbane er en leg, og lege skal udvikle sig undervejs. FSB er fri fantasi med en kraftig påvirkning fra Amerika, der ved hjælp af Norge og lidt Sverige er gjort skandinavisk. Formålet er at få egne ideer til at blive til en driftsform, som er sjov og med mulighed for ændringer og udvikling. Når Fjelland er fantasi, kan vi selv bestemme hvad der er realistisk, og hvad der er historisk korrekt. Landet kan ændres, bjerge bygges, byer flyttes alt efter hvilket behov, der er for at forklare en jernbane og dens drifts form.

Hvordan startes ?

Det nuværende Fjelland startede ved en tilfældighed. Gennem en modeljernbaneforening stiftede vi bekendtskab og i løbet af ca 1 år var vi dybt indvolveret i legen. En lurende interesse for denne form for modeljernbane blev startet ved et tilfælde. Der findes ingen opskrift på hvordan. Men et møde interesse fælder er starten. Det kan være en lang og trælsk vej inden det lykkes og i nogle tilfælde vil det aldrig lykkes. Viljen til at ville noget efter eget hoved, og turde afvige fra normen i modeljernbanebladene eller klubberne er også en nødvendighed. Det kan give nogle gnubs fra omgivelserne; men det fortæller som regel mere om omgivelserne en om afvigeren.

**Hvad vil du med din
modeljernbane hobby ?**